

הוכן ע"י סוכל עיין הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים • מיקוד 91430

טל/פקס 6515004 (אחה"צ) daf@dafyomi.co.il

בבא בתרא דף קי"א ע"א

האם בירושה בן קודם לבת בכל ענין?

בנכסי האב	בנכסי האם	לתנא קמא
בן קודם לבת	בן קודם לבת ¹	
בן קודם לבת	שניהם שווים ²	לר' זכריה בן הקצב

בבא בתרא דף קי"א ע"ב

מנין שאין בכור יורש את אמו פי שנים?

שנשא אלמנה	שנשא בתולה	אלמן
אין כאן בכור כלל	אוננו ולא אונה ³	
ימצא לו, לו ולא לה	לו – מאב, משפט הבכור	בחור

היכי ילפינן מקרא [במדבר כ"ז י"א]: ונתתם את נחלתו לשארו הקרוב אליו ממשפחתו וירש אותה, שהאיש יורש את האשה ואין האשה יורשת את האיש?

הבעל יורש את אשתו	אין האשה יורשת את בעלה	לאביי
שארו – וירש אותה ⁴	וירש אותה – ולא היא אותו	
ונתתם את נחלת שארו לו ⁵	וירש אותה – ולא היא אותו	לרבא

¹ דס"ל שהוקשה ירושת אם לירושת אב, וכמו שבירושת אב בן קודם כך בירושת אם.

² ס"ל ללמוד שכן יורש בירושת אם מק"ו מירושת אב ששם יפה כוחו יותר מבת, כ"ש שבירושת אם שלא יגרע כוחו מלירש. ואחר דעבדינן ק"ו אמרינן דדיו לבא מן הדין [שזה הבן] להיות כנדון [שזו הבת], ור"ל שיהיה הבן כבת ולא יותר. ואין הלכה כן.

³ ומבאר הגמ' מדלא כתב ראשית און ש"מ תרתי, אולם מראשית אוננו לבד א"א ללמוד אוננו ולא אונה, היות דמקרא זה כבר ילפינן שבכור אחר נפלים ג"כ הוי בכור לנחלה, דבכור נקרא רק מי שלבו דוה עליו אם ימות, והנפלים שהיו קודם לא היה לבו דוה עליהם. אולם עתה שכתב ראשית אוננו ש"מ תרתי, ואפשר ללמוד אוננו ולא אונה.

⁴ ומפסיק הקרא בסכינא חריפא, ואומר שתיבות הקרוב אליו ממשפחתו הוא לענין אחר לומר שהקרוב קרוב קודם, ותיבת לשארו מסמיך לוירש אותה, ומפרש מי יורש את שארו שזו אשתו זה הבעל – כמו שמסיים וירש אותה.

⁵ כלומר אף שבקרא כתוב ונתתם את נחלתו לשארו, מ"מ גורעים ומוסיפין ודורשין, ולוקח אות ל' מתיבת לשארו, ואות ו' מתיבת נחלתו, ונוצרת תיבת לו, וא"כ דרשישנן ונתתם את נחלת שארו – לו. וברשב"ם כתב ב' פרושים למה לרבא לא הוי סכינא חריפא. בד"ה אלא וכו', כתב: דלאו דוקא מגרע ומוסיף, אלא שכך אפשר לפרש את הפסוק כאילו גורעים ומוסיפים. ובד"ה לשארו, כתב: אי נמי איכא למימר שלא נחשב פיסוק קראי רק בהקדמת תיבות, אבל בשינוי אותיות אין פיסוק קראי.